

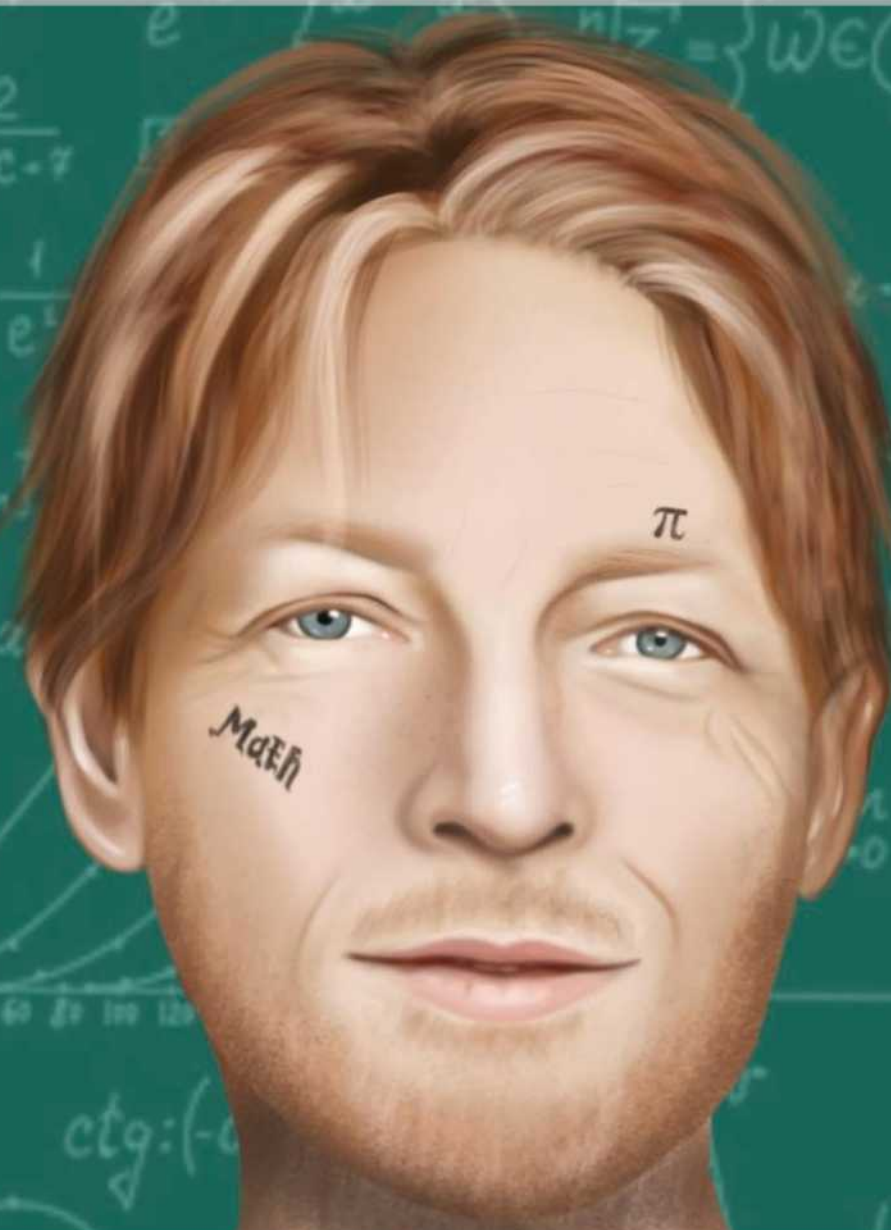
www.ilist.cz

BŘEZEN 2020

25Kč

 iList

Nezávislý časopis studentů Vysoké školy ekonomické v Praze

HLAVNÍ ROZHOVOR: KAREL JANEČEK

„BLÍŽÍME SE KE KŘIŽOVATCE DĚJIN.“

TÉMA: FINANCE

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Co se dočtete v novém čísle?

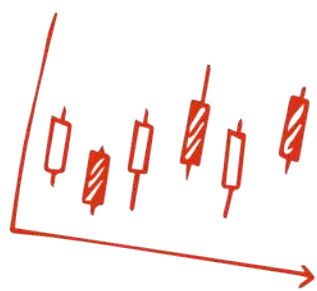
4 ZPRAVODAJSTVÍ
FFÚ UDĚLÍ ČESTNÝ DOKTORÁT ROBERTU S. KAPLANOVI

8-11 HLAVNÍ ROZHOVOR: KAREL JANEČEK
„KVALITNÍ BYZNYSMEN ŘEŠÍ VEŠKERÉ DOPADY SVÉHO PODNIKÁNÍ.“

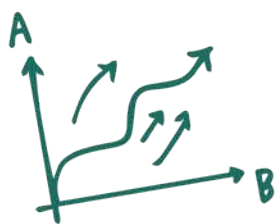
12 ABSOLVENTI VŠE
ČÍM SE ŽIVÍ TI NEJBOHATŠÍ?

20 KOMENTÁŘ JAROSLAVA VOLNÉHO
MAJÍ STUDENTI MOŽNOST ZÍSKAT HYPOTÉKU?

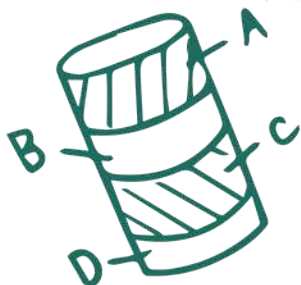
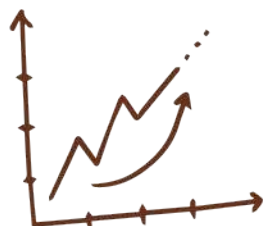
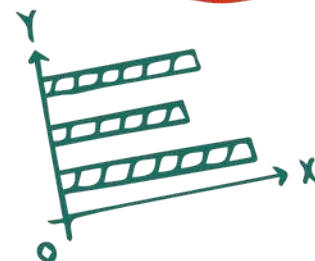
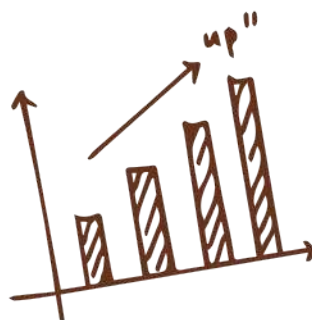
24-25 ROZHOVOR: EMIL LANGER
ABSOLVENT VŠE V ŽEBŘÍČKU 30 POD 30

cost ↘ profit ↗

TIME

plan A
or
plan B

Kvalitní byznysmen řeší veškeré dopady svého podnikání

MARTINA KROA

Miliardář, matematik, byznysmen a vizionář. Karlu Janečkovi bychom takových přízvisek mohli dát ještě celou řadu, protože jeho aktivity sahají téměř do všech oblastí, které určují budoucnost každého z nás a hýbou společností. Vzhledem ke své finanční situaci by pracovat nemusel, podle svých slov však pro něj peníze znamenají velkou zodpovědnost. Svým projektům se proto hodlá intenzivně věnovat ještě několik dalších let.

Jakou roli dnes ve společnosti hrají peníze?

V dnešní společnosti je dostatek peněz na základní potřeby nutnou podmínkou svobody. Předem podotýkám, že to není moc dobře. Člověk musí mít splněny základní potřeby Maslowovy pyramidy, což v dnešní společnosti bez nějakého příjmu nejde. V ideální společnosti by to tak být nemuselo.

A co znamenají pro vás?

Pro mě dnes peníze znamenají primárně zodpovědnost. Mám totiž hodně projektů, které považuji za velmi důležité, a ve kterých jsou peníze potřeba. Svým způsobem jsou peníze dneska starost.

Investujete do mnoha projektů v nejrůznějších odvětvích. Do čeho se vyplatí investovat nejvíce?

Za důležité do budoucna považuji, aby ti, kteří investují do byznysu, uvažovali celkový přesah. Byznys je třeba brát v celospolečenském pohledu. Standardní čistě tržní uvažování, ve kterém je jediným cílem zisk, je záležitostí minulého a předminulého století. Dnes už tohle neplatí. Kvalitní byznysmen řeší veškeré dopady svého podnikání a investic včetně negativních a pozitivních externalit. To není žádná slabina. Lidé jsou v tomto smyslu čím dál více uvědoměli a do budoucna určitě budou.

Jedním z projektů, který podpořil váš startupový inkubátor UP21, je firma SENS. Ta vyrábí produkty z cvrččí mouky. Vidíte tedy budoucnost v menší spotřebě masa?

Cvrčci jsou krásný příklad byznysu, který má velký společenský přesah.

SENS je skvělý příklad podnikání, které bude velmi ziskové, už teď je velmi úspěšné a zároveň má ten přesah. Je to jeden z nástrojů, které mění stravovací návyky. Nejsem vegetarián a nemyslím si, že jíst maso je hřích. Větším problémem jsou dnes spíše velkochovy a celková ekologická zátěž. Maso je extrémně levné, zvířata se často nacházejí v nedůstojných podmínkách. Cena masa by měla být klidně dvanáctinásobná. Lidé by mohli jíst maso třeba jednou do týdne nebo ve svátek. Vegetariánská strava je ekologicky řádově méně náročná než analogická strava s masem. Cvrčci jsou v tomhle smyslu velmi efektivní, takže to je krásný příklad byznysu, který má velký společenský přesah.

„Nejbližší budoucnost bude s velkou pravděpodobností boj o svobodu.“

Ve svém TED Talku z roku 2017 ve Varšavě říkáte, že celosvětově můžeme bojovat proti hladu. Proč to neděláme?

To je otázka, proč společnost dnes funguje tak strašlivě neefektivně. S technologiemi a znalostmi, které máme, můžeme žít celosvětově úplně jinak. Ekonomické rezervy mohou být obrovské. Když se člověk zamyslí nad lidskou společností a tím, jak vzájemně interaguje

a komunikuje, dojde k závěru, že obrovskou část tvoří neefektivita. Představme si stroj, který má obrovské tření a 96 procent vynaložené energie tvoří ztráta. Opravit by se dal tím, že by se dobře promazal, zefektivnil. Zde vidím příměr k lidské společnosti. Snížení tření je jako omezování konfliktů a odstraňování závad je jako ukončování válek. Nevolám po tom, že najednou musíme být všichni skvělí a musíme začít perfektně fungovat. Vůbec ne, stačí se posunout jenom trochu. Dobrá zpráva je, že máme velké rezervy a velké možnosti. Naše společnost sice funguje dost špatně, ale můžeme toho zase hodně vylepšit.

Blížíme se ke křižovatce dějin

Často mluvíte o novém typu společnosti, která bude méně kapitalistická a ve které státy i korporace budou mít menší moc a hrát menší roli. O společnosti, která bude více decentralizovaná, založená na soukromém vlastnictví i vlastních iniciativách. Není to dnes ale spíše naopak? Státy a vlády mají spíše centralizační tendence...

To je pravda. Mnohé státy a vlády tu potřebu mají. Možná to je tím, že když už se blíží konec, tak je kladen největší odpor. Každopádně obrovskou šancí jsou naše moderní technologie a decentralizovaná výpočetní kapacita, které nám umožňují mít objektivní a ověřené informace. Dneska máme možnost dosáhnout toho, že nám nikdo nebude nic nalhávat, že si můžeme skutečnosti a věci ověřit. Dle mého názoru se těžiště moci a vlivu bude postupně posouvat. Funkce vlád se bude soustředit skutečně jen na ty základní věci a postupně bude ustupovat. Může narůstat i přímý vliv lidí na řízení systému právě díky technologiím. Jde o to, že se každý člověk bude moci aktivně zapojovat. Každý se rozhodne, čemu bude věnovat svůj čas a pozornost. Tak se budeme přibližovat ideálu spravedlivé tržní ekonomiky.

Říkáte, že technologie nám velmi pomohou. Neměli bychom se však obávat toho, že státy jich spíše zneužijí, jako se tomu děje například v Číně a Rusku?

Ano, samozřejmě to riziko tady je. Na svých přednáškách říkám, že se blížíme ke křižovatce dějin. Nazývám ji Sociální singularita 21. Technologie lze samozřejmě zneužít, takže pokud se stane

V dnešní společnosti je dostatek peněz na základní potřeby nutnou podmínkou svobody.

to, co se zavedlo v Číně, tedy systém sociálních kreditů, tak je to velmi špatně. Z pohledu svobody člověka by to byla totální katastrofa, kdyby se tohle stalo. Riziko nastává v případě, kdy se lidem uberou základní svobody. Jednalo by se o situaci, kdy lidé nebudou mít přístup na internet, nebudou se moct propojit, budou kontrolováni a hlídáni. Pokud ale udržíme svobodu volného přístupu na internet a další základní svobody, dá se tomu vyhnout. Lidé se totiž mohou propojit decentralizovaně a anonymně, takže je pak nemůže nikdo kontrolovat.

Vy v tuto svobodu věříte? Nemůže nám ji někdo vzít?

Nejbližší budoucnost bude s velkou pravděpodobností boj o svobodu. V nějakém ekvilibriu mohou být části, které budou nesvobodné, pod nějakým diktátorským režimem a mohou být lokálně stabilní. Třeba Severní Korea. Může se také stát, že nějaký diktátorský režim, jako právě Čína ovládne všechny. To by byl právě ten konec. Pokud se nám však podaří udržet demokracii a svobodu v západním světě, ukážeme, že právě svoboda je to, co nám přináší kvalitu života.

Jak lze s hrozbou, kterou představují nedemokratické státy, bojovat?

Je potřeba mít obranyschopná vojska. Pro společnost ale existují i další rizika, například umělá inteligence, naše

zaostávání a pohodlnění, konzumní společnost. Pokud lidé zpohodlní a řeknou si, že vše vyřeší konzum, pak by je země diktátorského typu mohla předběhnout. Pokud však lidé budou motivováni, aby něco tvořili, dobrovolně a s radostí, bude efektivita spolupráce mnohem větší, než když budou tvořit pod diktátem nebo hrozbou.

Lze ale bojovat s leností a konzumní společností?

Ano, vzděláním. Ale nejen vzděláním ve smyslu učení se věcí, ale i filosoficky a psychologicky lidi motivovat. Jak být nejvíce šťastný? Ne tak, že budu mít lepší auto nebo že budu mít hodně věcí, ale tak, že budu něco tvořit. A to, co budu tvořit, mě bude motivovat, bude to mít přesah a smysl. A tím pádem to pomáhá. Taková je logika, ke které je potřeba dojít. A k tomu jsou lidé schopni dojít, když mají splněny základní potřeby.

Být charakterní se dnes v politice nevyplatí

Zmiňoval jste křížovatku, Sociální singularitu 21. Často tvrdíte, že se přes ni buď překleneme a dostaneme se do téměř ideálního stavu společnosti, nebo se jako lidstvo zničíme. Jak to vidíte?

Dnešní svět je neudržitelný z více pohledů. Jeden z nich je ekologický. Pokud bychom

měli znečišťovat a konzumovat způsobem, jakým to činíme dnes, tak se zničíme. Druhý pohled je politický, sociální a religiózní. Konflikty náboženství jsou také velmi reálné. A jak se k té křížovatce blížíme, tak skupiny, které vnímají, že jejich moc končí, kolem sebe začnou kopat a bojovat. Těsně předtím, než se tento přechod vyřeší, a ono se to vlastně děje, budou tyto mocenské, diktátorské a religiózní skupiny hlasitější a o to víc nebezpečné. Existuje samozřejmě riziko, že mohou vyvolat nějaký konflikt.

Přišel jste s novým konceptem volebního systému D21-Janečkovou metodou, která umožňuje hlasovat pro více kandidátů a udělit hlasy negativní. Proč je zrovna změna volebního systému tak důležitá?

Považuji ji za jeden z klíčových kroků, protože v dnešním světě potřebujeme konsenzus. Jedním z negativních dopadů sociálních sítí je, že ještě více rozdělují společnost, vytvářejí umělé sociální bubliny. A dnes, když se někdo chce chopit moci, je nejlepší taktikou hlásat něco proti někomu jinému. Spousta populistů tímto způsobem získá své jádro patnácti procent voličů, které se podaří zmanipulovat, protože jsou proti někomu dalšímu. A tak to nikdy nebylo. Když někdo před padesáti, sto lety chtěl být úspěšný v politice, musel se alespoň tvářit jako velmi charakterní člověk, který nelže. Ale dneska se to nevyplatí, dnes se vyplatí být sprostý buran, který se snaží rozdělávat společnost a šířit nenávisť.

„Naše společnost má velké rezervy, ale i velké možnosti.“

D21 díky efektu více hlasů zásadním způsobem podporuje konsenzus. V D21 bude mnohem těžší získat moc, pokud někdo půjde proti někomu jinému. Je hloupá taktika mít jen malé jádro voličů s tím, že je mi úplně jedno, že mě ostatní nesnáší. Někdo, kdo separuje, je extremistický či populistický, by zde měl fakticky mnohem menší politickou sílu.

Abychom se ale přiblížili lepšímu světu, změna nakonec stejně musí

přijít zespoda, od nás...

Ano. Ze všech směrů a z největší části zespoda. Jde ale i o to, že musíme vyměnit ty, co nás řídí, proto volební systém.

„Pro důležité věci chci dělat maximum, protože jsem přesvědčen, že se nacházíme v kritické době.“

Jaké další kroky nás dovedou k ideálnímu systému?

Vytvoření sociálních sítí nové generace, s jinými algoritmy. Například Facebook je nastavený tak, aby maximalizoval zisk. Účelová funkce sociálních sítí nové generace ale bude jiná. To, že nebudou maximalizovat zisk, neznamená, že nemůžou fungovat. Lidé pochopí, že tam má být přesah podobně jako v byznysi, že to nemá být jen o penězích. Lidé mohou vytvářet skupiny, které se budou navzájem podporovat a kde si budou moct důvěřovat. Každý může být členem komunity, někdo může být pasivní, přijímat informace, někdo aktivní a něco nabízet. No a důležité je lepší využívání technologií, umělá inteligence, věda a výzkum, což je kritické i vzhledem k Číně, o které jsme mluvili.

A jaká bude motivace firem, když jim nepůjde primárně o zisk?

Firma nejsou jen shareholders, firma jsou i všichni stakeholders. Firma jsou i zaměstnanci, jsou to lidé, kteří dělají svou práci jako své poslání. A poslání není jen vydělávat co nejvíc peněz. Vlastně i slovo firma je trochu zastaralé. Spousta lidí dělá věci dobrovolně, podívejte se na Wikipedii. Lidé věnují čas něčemu, co dává smysl. Stírá se rozdíl mezi firmami a komunitami. Samozřejmě ale máme konglomeráty jako Google.

Takže větší moc půjde do komunit a lidem individuálně...

Ano, přesně tak. Moc se přesune víc k lidem. Každý člověk bude mít svůj kus moci a v dobře nastaveném systému to bude tak, že čím víc pozornosti a aktivity bude člověk něčemu věnovat, tím víc bude mít moci.

Máte rozjetou celou řadu projektů. Vnímáte, že jste musel ve svém životě udělat nějakou oběť, abyste tohle mohl dělat?

Já si dnes uvědomuji, že se musím soustředit primárně na volební systém, proto se již tolik nevěnuji byznysu. Obětovat je silné slovo, ale je pravda, že si velmi málo užívám. Mám mnohem

méně volného času, než bývá zvykem. V mé situaci bych si mohl jít válet šunky a dělat si, co chci. Nicméně já přijímám tu zodpovědnost, kterou pro mě představují peníze. Pro důležité věci chci dělat maximum, protože jsem přesvědčen, že se nacházíme v kritické době. Blížíme se k Sociální singularitě 21 a už brzy uvidíme nějaké výsledky. Proto chci ještě dál intenzivně pracovat několik dalších let. Pokud bych se však měl mýlit a ukázalo by se, že se dalších dvanáct let snažím a nic se neděje, tak bych to zabalil a šel si taky užívat.

Když se člověk zamyslí nad lidskou společností a tím, jak vzájemně interaguje a komunikuje, dojde k závěru, že obrovskou část tvoří neefektivita.

Foto: Youtube TEDx Talks